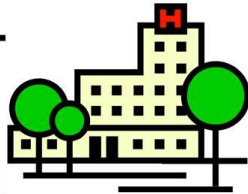
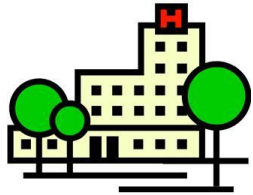

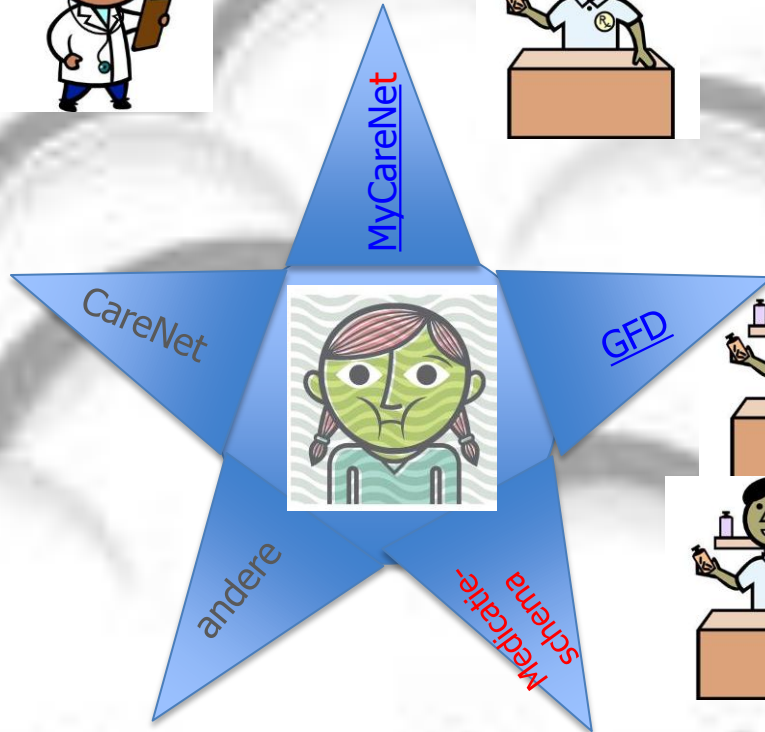
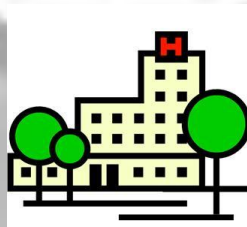
Medicatieschema:

- + voor de patiënt**
- + voor de apotheker**

Aprs. Marleen Haems – Marie Vande Putte – Lieven
Zwaenepoel – Jan Herman – Geert Heungens – Jan
Berghmans – Etienne Poppe

eHealth

eHealth?

Missie

- een goed georganiseerde, onderlinge elektronische dienstverlening en informatie-uitwisseling bevorderen en ondersteunen tussen alle actoren in de gezondheidszorg
- met de nodige waarborgen op het vlak van de informatieveiligheid, de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de patiënt en de zorgverlener en het respect van het medisch beroepsgeheim

eHealth-platform?

Doel

- de kwaliteit en de continuïteit van de gezondheidszorgverstrekking te optimaliseren
- de veiligheid van de patiënt te optimaliseren
- de administratieve formaliteiten voor alle actoren in de gezondheidszorg te vereenvoudigen
- en het gezondheidszorgbeleid degelijk te ondersteunen

Hoe

- connectie tussen zorgverstrekker en databank van de ziekenfondsen verzorgen

MyCareNet?

Enkele begrippen

Gedeeld Farmaceutisch Dossier – GFD?

Doel:

- Belgische officina-apothekers de gegevens uit hun lokaal farmaceutisch dossier onderling laten raadplegen mits toestemming van de patiënt.
- een essentieel hulpmiddel om de opvolging van de farmaceutische zorg te verbeteren door de gegevens geregistreerd in het farmaceutisch dossier, waaronder de historiek van de afgeleverde medicatie, ter beschikking te stellen.

Medicatieschema

Wat?

- het geheel van gestandaardiseerde informatie over alle actieve medicatie van een patiënt, met inbegrip van
 - de identiteit van de geneesmiddelen
 - posologie
 - indicatie, relevante gebruiksaanwijzingen en bijkomende informatie waar nodig

geneesmiddelen. In het e
mantelzorgers of verplee
het medicatieschema vo
Een medicatieschema
Het is dan gericht aa
zorgkundigen uit he
Tenslotte kan
zorgverstrekkers
zorgtaak maxim

3 Visie

Volgens Va
- id
- i
- i
- i

NOTA

Standpunt medicatieschema

13-06-2013

Auteur

Lieven Zwaenepoel

1 Situering

In het kader van ICT-ontwikkelingen voor online gegevensdeling via het Gedeeld Farmaceutisch Dossier en Vitalink en in het kader van het actieplan "Verankering van de huisapotheker in de eerste lijn" dringt een duidelijke definitie van en visie op het medicatieschema zich op. Het vormt immers een uitgangspunt voor zowel medisch-farmaceutisch overleg (MFO) als individuele medicatievoorbereiding (IMV) en transmurale zorg.

2 Definitie

Het Vlaams Apothekers Netwerk beschouwt het medicatieschema als:

"het geheel van gestandaardiseerde informatie over alle actieve medicatie van een patiënt, met inbegrip van de identiteit van de geneesmiddelen, hun posologie, hun indicatie, relevante gebruiksaanwijzingen en bijkomende informatie waar nodig."

2.1 Productie

Medicatieschema's moeten worden aangemaakt door zorgverstrekkers die geneesmiddelen voorschrijven of afleveren, m.n. artsen en apothekers, op basis van het globaal medisch dossier dan wel het farmaceutisch dossier.¹ Ook wijzigingen en aanvullingen behoren tot hun bevoegdheid. Elke wijziging impliceert een controle en een validering van het medicatieschema als geheel. Een zorgverstrekker kan een bijkomende validering door een andere zorgverstrekker vragen.

2.2 Beschikbaarheid

Medicatieschema's moeten in de eerste plaats beschikbaar zijn voor de patiënt zelf. Daarnaast kunnen medicatieschema's gedeeld worden tussen zorgverstrekkers die betrokken zijn bij de medicamenteuze therapie én een therapeutische relatie hebben met de patiënt. De patiënt moet toestemming geven voor zijn medicatieschema gedeeld kan worden. Daardoor zijn patiënten mee verantwoordelijk voor de beschikbaarheid van hun medische gegevens voor hun zorgteam.

2.3 Presentatie

Een medicatieschema kan naargelang de finaliteit op verschillende manieren aangeboden worden:

- Overzicht in een rooster met rijen en kolommen
- Tekstueel per inname-moment of per geneesmiddel
- Toedieningsschema per dag, per week, ...
- ...

2.4 Toepassingen

Een medicatieschema kan gebruikt worden als instructie voor het innemen of het klaarzetten van

¹ Tandartsen en vroedvrouwen kunnen ook geneesmiddelen voorschrijven, maar zijn niet bevoegd om een medicatieschema in zijn geheel te valideren. Zij moeten een medicatieschema kunnen raadplegen.

Piet:

geen chronische
medicatie,
< 3 geneesmiddelen

Posologielabel**Delphine:**

3 chronische
geneesmiddelen
1 geneesmiddel 'zo
nodig'

Medicatieschema**Jef:**

5 chronische
geneesmiddelen,
waarvan 1 om de twee
dagen,
1 geneesmiddel 'zo
nodig'
Beginnende dementie

IMV**GFD**

Implementatieprogramma Medicatieschema

- Lokale Kick- offs
 - Achtergrond en stappenplan medicatieschema
 - Gebruik van hulpmiddelen
- Online seminarie
 - Casusbespreking met nadien mogelijkheid tot online vragen stellen
- Technische opleiding van uw software huis
- Telefonische ondersteuning

Noodzaak?

- toenemende complexiteit van medicatie
- hulp noodzakelijk

➤ **Opportunities voor de apotheker?**

Medicatieschema

'lokaal' medicatieschema

Enkele begrippen

Persoonlijk medicatieschema

Patient:

NAAM

Mijn rijksregisternummer:

Mijn apotheker:

Mijn huisarts:

Permanente geneesmiddelen						Ontbijt					Middagmaal					Avondmaal					
Geneesmiddel	Begin	Eind	Frequentie	Inname	Nuchter	Voor	Tijdens	Na	10u	Voor	Tijdens	Na	16u	Voor	Tijdens	Na	20u	Slaap	Opmerkingen		
Voorbeeld naam	19/09/2013		per dag	oraal			1								1				Deze lijn dient ter verduidelijking		

Tijdelijke geneesmiddelen						Ontbijt					Middagmaal					Avondmaal						
Geneesmiddel	Begin	Eind	Frequentie	Inname	Nuchter	Voor	Tijdens	Na	9u	Voor	Tijdens	Na	16u	Voor	Tijdens	Na	20u	Slaap	Opmerkingen			

Indien nodig																					
Geneesmiddel	Begin	Eind	Frequentie	Inname	Dosering															Opmerkingen	

Nieuwe dienstverlening vanuit de apotheek

Mogelijkheden:

- medicatieschema
- individuele medicatiegegevens (IMV)
- transmurale overdracht van medicatiegegevens

Als de apotheker het niet doet, dan nemen andere zorgverstrekkers het initiatief

Een win-win situatie?

**Medicatieschema:
noodzaak**

voor de patiënt:

- correcter medicatiegebruik
- grotere therapietrouw
- voelt zich beter

voor de apotheker:

- profileert zich als zorgverstrekker
- ontwikkeling eigen dienstenpakket
- dienstverlening dat in aanmerking kan komen voor vergoeding/honorarium

Algemene voorbereiding

Zorg dat het farmaceutisch dossier in orde is!

Aanmaak medicatieschema: Stappenplan (1)

1. bepaal de [risicodoelgroep](#) van uw keuze
2. spreek actief patiënten aan. Leg belang medicatieschema uit en geef blanco schema mee. Vraag dit rustig thuis in te vullen en terug mee te brengen

Risicodoelgroep

- Meer dan x geneesmiddelen
- “Niet pluis”-gevoel
- Complexe medicatie (bvb antico, bisfosfonaat,...)
- Ingewikkeld inneemschema

Overzicht van de medicatie die ik momenteel neem

Mijn naam:

Mijn rijksregisternummer:

Mijn apotheker:

Mijn huisarts:

Geneesmiddelen die ik altijd neem			Nuchter	Ontbijt			10u	Middagmaal			16u	Avondmaal			20u	Slaap	Opmerkingen
Geneesmiddel	Frequentie	Inname		Voor	Tijdens	Na		Voor	Tijdens	Na		Voor	Tijdens	Na			
Voorbeeld naam	1x/dag	oraal			1								1				

Tijdelijke geneesmiddelen			Nuchter	Ontbijt			9u	Middagmaal			16u	Avondmaal			20u	Slaap	Opmerkingen
Geneesmiddel	Frequentie	Inname		Voor	Tijdens	Na		Voor	Tijdens	Na		Voor	Tijdens	Na			

Wat ik neem als het nodig is			Opmerkingen														
Geneesmiddel	Frequentie	Inname															

Vul op dit schema alle geneesmiddelen, voedingssupplementen en andere gezondheidsproducten in die u neemt.

Overzicht van de medicatie die ik momenteel neem

Mijn naam:

Mijn rijksregisternummer:

Mijn apotheker:

Mijn huisarts:

Geneesmiddelen die ik altijd neem				Ontbijt				Middagmaal				Avondmaal					
Geneesmiddel	Frequentie	Inname	Nuchter	Voor	Tijdens	Na	10u	Voor	Tijdens	Na	16u	Voor	Tijdens	Na	20u	Slaap	Opmerkingen
Voorbeeld naam	1x/dag	oraal			1								1				

U kan dit formulier terugvinden op www.pharmaceuticalcare.be of via www.kovag.be

Bij het begin van de maand bezorgt onze tarifieringsdienst u een pakketje van 5 formulieren, waarmee u alvast aan de slag kan.

Wat ik neem als het nodig is			Doosering												Opmerkingen	
Geneesmiddel	Frequentie	Inname														

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Vul op dit schema alle geneesmiddelen, voedingssupplementen en andere gezondheidsproducten in die u neemt.

Aanmaak medicatieschema: Stappenplan (2)

3. genereer medicatiehistoriek van de patiënt m.b.v. de software en gebruik dit voor aanmaak medicatieschema

Met de hulp van
uw SW-pakket!

Aanmaak medicatieschema: Stappenplan (3)

4. vergelijk met medicatieschema van de patiënt.

stel actief vragen over medicatiegebruik

Spreek patiënten actief aan over welke medicatie ze nemen

Een medicatieschema:
maken

Welke medicatie
neemt u dagelijks
permanent?

- ✓ tabletten
- ✓ vloeibare medicatie
- ✓ pleisters
- ✓ implantaten
- ✓ inspuitingen
- ✓ inhalatiemedicatie
- ✓ zalven, crèmes
- ✓ neus-, oog- en oordruppels
- ✓ slaapmiddelen
- ✓ bloedverdunners
- ✓ zelfzorggeneesmiddelen: pijnstillers, hoestsiropen, laxeermiddelen, vitaminen, kruidengeneesmiddelen...

Spreek patiënten actief aan over welke medicatie ze nemen

Een medicatieschema: maken

Welke medicatie neemt u dagelijks permanent?

Welke medicatie neemt u wel permanent, maar niet dagelijks?

- ✓ wekelijks bvb Fosamax, Ledertrexate, ...
- ✓ maandelijks bvb D-cure
- ✓ 3-maandelijks bvb Bonviva
- ✓ Jaarlijks bvb Aclasta

Spreek patiënten actief aan over welke medicatie ze nemen

Een medicatieschema: maken

Welke medicatie neemt u dagelijks permanent?

Welke medicatie neemt u wel permanent, maar niet dagelijks?

Welke medicatie neemt u enkel wanneer het nodig is?

- ✓ pijnstilling
- ✓ laxeermiddelen
- ✓ maagzuurremmer
- ✓ ...

Spreek patiënten actief aan over welke medicatie ze nemen

Een medicatieschema: maken

Welke medicatie neemt
u dagelijks permanent?

Welke medicatie neemt
u wel permanent, maar
niet dagelijks?

Welke medicatie neemt
u enkel wanneer het
nodig is?

Welke medicatie neemt
u nu voor een beperkte
periode?

- ✓ antibiotica
- ✓ pijnstilling
- ✓ ...

Spreek patiënten actief aan over welke medicatie ze nemen

Een medicatieschema: maken

Welke medicatie neemt
u dagelijks altijd?

Welke medicatie neemt
u wel permanent, maar
niet dagelijks?

Welke medicatie neemt
u enkel wanneer het
nodig is?

Welke medicatie neemt
u nu voor een beperkte
periode?

Spreek patiënten actief aan over welke medicatie ze nemen

Een medicatieschema: maken

Welke medicatie neemt u dagelijks altijd?

Welke medicatie neemt u wel permanent, maar niet dagelijks?

Chronische medicatie

Welke medicatie neemt u enkel wanneer het nodig is?

'Zo nodig' medicatie

Welke medicatie neemt u nu voor een beperkte periode?

Acute medicatie

Actief vragen stellen over omstandigheden

Gebruik je geneesmiddelen voor specifieke klachten die je niet altijd neemt, alleen zo nodig?

Gebruik je nog geneesmiddelen die je eigenlijk niet meer moet nemen?

Volg je een dieet? Welk dieet?

Zijn er geneesmiddelen waar je niet goed tegen kan? Waar je bvb allergisch aan bent?

Actief vragen stellen over omstandigheden

Heb je problemen met het nemen van je geneesmiddelen?

Wanneer heb je voor het laatst de huisarts of specialist bezocht?

Gebruik je een pillendoos? Wie vult die dan?

Weet je waarvoor de dokter je elk geneesmiddel voorschrijft?

Actief vragen stellen over omstandigheden

Hoe gebruik je:

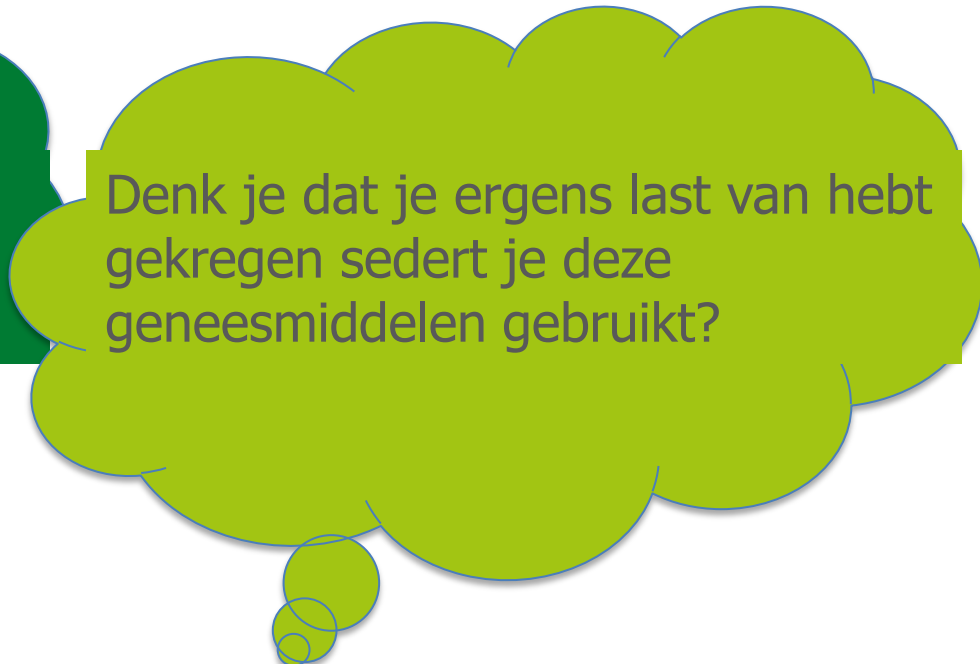
- de inhalator?
- oogdruppels

Kan het zijn dat je eens een geneesmiddel vergeet? Hoe komt dat dan? Neem je ze dan toch nog in als je eraan denkt?

Actief vragen stellen over omstandigheden

Vertel me eens hoe je je geneesmiddelen gebruikt. Op een gewone dag, hoe gaat dat dan?

Denk je dat je ergens last van hebt gekregen sedert je deze geneesmiddelen gebruikt?

Aanmaak medicatieschema: Stappenplan (4)

5. corrigeer waar nodig

6. evalueer:

- dubbelmedicatie
- interacties
- inname momenten
- mogelijke bijwerkingen waarvan patiënt moet op de hoogte gebracht worden

stofnaam	voorbeeld specialiteit	moment van inname	t.o.v. de maaltijd	melk	alcohol	pompel- moes	extra advies
ACENOCOUMAROL	SINTROM	's avonds		OK	OK	OK	
ALENDRONAAT	FOSAMAX	's morgens.	30 min voor het ontbijt	niet OK	OK	OK	veel drinken. Rechtstaand of zittend. Niet liggen binnen 30 min na inname Interval met andere medicatie: 30 min
ALENDRONAAT MET VIT D	FOSAVANCE	's morgens.	30 min voor het ontbijt	niet OK			veel drinken. Rechtstaand of zittend.
ALLOPURINOL	ZYLORIC		vlak na de maaltijd	OK	OK	OK	veel drinken.
ALTIZIDE	ALDACTAZINE	's morgens of 's avonds rond 18u	bij of buiten de maaltijd	OK	OK	OK	veel drinken, traag rechtstaan
AMIODARONE	CORDARONE	zelfde tijdstip	bij of vlak na de maaltijd				veel drinken
AMITRIPTYLINE	REDOMEX	's avonds	bij of buiten de maaltijd	OK	OK	OK	
AMLODIPINE	AMLOR	zelfde tijdstip	bij of buiten de maaltijd	OK	OK	niet OK	
AMOXICILLINE	CLAMOXYL	spreiden	bij de maaltijd	OK	OK	OK	veel drinken
ATENOLOL	TENORMIN	zelfde tijdstip	bij of buiten de maaltijd	OK	OK	OK	
ATORVASTATINE	LIPITOR	zelfde tijdstip	bij of buiten de maaltijd	OK	OK	niet OK	
BETAHISTINE	BETASERC	spreiden	bij de maaltijd	OK	OK	OK	
BIPERIDEEN- HYDROCHLORIDE	AKINETON	spreiden	bij of na de maaltijd				veel drinken
BISOPROLOL-FUMARAAT	EMCONCOR	zelfde tijdstip	bij of buiten de maaltijd				
BUDESONIDE	PULMICORT			OK	OK	OK	
BISOPROLOL-FUMARAAT	ISOTEN	zelfde tijdstip	bij of buiten de maaltijd				
BUMETANIDE	BURINEX	's morgens of 's avonds rond 18u	bij de maaltijd	OK	OK	OK	veel drinken en traag rechtstaan
CANDESARTAN	ATACAND	zelfde tijdstip	bij of buiten de maaltijd	OK	OK	OK	
CAPTOPRIL	CAPOTEN	zelfde tijdstip	bij of buiten de maaltijd	OK	OK	OK	1ste week: liggen na inname
CARBAMAZEPINE	TEGRETOL	spreiden	na of buiten de maaltijd	OK	niet OK	niet OK	
CARVEDILOL	KREDEX	zelfde tijdstip	bij of buiten de maaltijd	OK	OK	OK	1ste week: liggen na inname
CEFADROXIL	DURACEF	spreiden	bij de maaltijd	OK	OK	OK	veel drinken
CEFUROXIM	ZINNAT	spreiden	30 min na de maaltijd	OK	OK	OK	veel drinken
CITALOPRAM	CIPRAMIL	's avonds	bij of buiten de maaltijd	OK	niet OK	OK	veel drinken
CLARITHROMYCINE	BICLAR	spreiden	bij de maaltijd	OK	OK	OK	veel drinken
CLOMETOCILLINE	RIXAPEN	spreiden	bij de maaltijd	OK	OK	OK	veel drinken
CLOPIDOGREL	PLAVIX	zelfde tijdstip	bij of buiten de maaltijd	OK	OK	OK	
COLCHICINE	COLCHICINE		tijdens of na de maaltijd	OK	OK	OK	

Aanmaak medicatieschema: Stappenplan (5)

7. noteer zeker aanmaakdatum op het medicatieschema en geef mee in omslag. Zeg aan patiënt medicatieschema eveneens voor te leggen aan de arts en wijzigingen terug mee te brengen.

Registratie

Een medicatieschema:
maken

Belangrijk! Zichtbaar maken van
farmaceutische zorg!

2013 - KOVAG	juli	aug	sept
aanmaak medicatieschema	17	7	49
aanpassen medicatieschema	1	10	19
contactopname zorgverlener			104
aantal apotheken*	3	4	11

CNK's eenvoudig registreren

- Met de CNK-kaartjes vanaf november
- Voorlopig via bijlage bij syllabus

En nu?

Starten!!

Verdere ondersteuning:

- online seminarie
- info vanwege je SW-leverancier
- telefonische ondersteuning

Verankering van de apotheker in 1ste lijn: het medicatieschema

Doelstelling:

- einde 2014 werken 1000 Vlaamse apotheken met medicatieschema's
dwz voor Oost-Vlaanderen: 194
- einde 2016 is "een medicatieschema opmaken" een dienstverlening in 2000 Vlaamse apotheken
dwz voor Oost-Vlaanderen: 388 apotheken

Met dank aan

belmedis
TOGETHER WE CARE

 Pharma
Belgium
A Celesio company ©

 KOVAG

